Петро Саварин

КЛЮБ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І ПІДПРИЄМЦІВ В ЕДМОНТОНІ 1960 — 1975

Едмонтонський Клюб українських професіоналістів і підприємців постав значно пізніше від Вінніпезького (1943). Проте сьогодні, п'ятнадцять років пізніше, він є одним із передових клюбів у Канаді, і час уже про нього детально написати. Роки минають, відходять люди, забуваються події, на зміну старшим приходять молодші, яким треба знати, що діялося до них. „Історія — це вчителька життя", — казали старовинні римляни, і горе тим, що її не знають, бо роблять помилки, які робили їхні предки, чи не користають із досвіду своїх попередників.

У маленькій „книжечці фактів", що її склав д-р Л. Г. Фарина до 10-річчя клюбу, на початку, під заголовком „Ін меморіям", видніє ім'я *Іван Ісаїв.*[1] Це він ще 26 червня 1958 р. на засіданні місцевого відділу КУК подав проект створення клюбу, а 3 жовтня 1958 р., разом з автором цієї статті, скликав нараду осіб, зацікавлених тією справою. У статті „Засновано Клюб українських професіоналістів і підприємців" І. Ісаїв пише:

> Проект створення такого клюбу був обговорений два роки тому, 26 червня 1958 р., на засіданні місцевого відділу КУК. Справу цю доручено тоді І. Ісаєву. Після цього, 3 жовтня 1958 р., відбулися ширші наради зацікавлених тією справою осіб. Після докладнішого обговорення цієї справи, більшість учасників нарад погодилась, що і в Едмонтоні потрібний Клюб українських професіоналів і підприємців, такий, який є вже в інших більших містах Канади. Для дальшої орга-

1 *The Anniversary Fact Book,* 1960-1970, and Membership Roster, Ukrainian Professional & Business Men's Club, Edmonton, Alberta.

нізації праці вибрано два комітети: організаційний і статутовий...[2]

У склад організаційного комітету ввійшли адв. Петро Миськів — голова, адв. Петро Саварин — секретар та І. Ісаїв, Василь Середа, Нестор Марчишин і Григорій Йопик — члени. До статутового комітету — адв. Петро Лазарович, проф. д-р Богдан Боцюрків, д-р Іван Смульський та адв. П. Саварин. На чергових зборах 2 лютого 1960 р. обговорено проект статуту і вирішено повести акцію за приєднання майбутніх членів. Тоді вибрали Василя Середу головою окремої комісії за приєднання членів. Засновуючі збори клюбу відбулися в домі Українського Легіону 30 березня 1960 р. Головою був адв. П. Миськів, секретарем автор цих рядків, а адв. П. Лазарович зреферував статут. Після обговорення, коли В. Середа повідомив, що до клюбу вписалося 69 членів, відбулось голосування над статутом, і його прийнято одноголосно. Клюб став існуючим, і відбулися вибори першої управи, до якої ввійшли адв. Іван Дікур — голова, адв. П. Саварин — секретар, Володимир Базюк — скарбник і проф. д-р Б. Боцюрків, д-р Дмитро Мельник, В. Середа, Петро Лупул і Г. Йопик — члени. До контрольної комісії вибрано Петра Кулія, Володимира Білинського та інж. Михайла Бойка.[3] У згаданій вище статті І. Ісаїв подає мету клюбу:

> Клюб українських професіоністів і підприємців має в загальному такі цілі: 1) поширювати українознавство в Канаді для ознайомлення співгромадян Канади з українською історією, культурою, традиціями та осягами; 2) заохочувати своїх членів до матеріяльної підтримки й особистої участи в праці християнської церкви; 3) поширювати й підтримувати інші справи й проекти, які, на думку членів, заслуговують на підтримку; 4) витворювати й поширювати приязні взаємовідносини і побратимство поміж своїми членами.

Читач далі переконається, що мета зосталась та сама, що була досі. Хоч активність і питома вага клюбу

---

2 Іван Ісаїв, „Засновано Клюб українських професіоналів і підприємців", *Українські вісті*, 11 квітня 1960 р.
"First executive", *The Edmonton Journal*, November 19, 1960;
"First executive", *Record*, April 1, 1960.

3 Протоколи Клюбу УПіП в Едмонтоні.

надзвичайно зросла, і далі зростає, але мабуть ніхто не знає, що в той же час, коли творився цей клюб, без огляду на релігійну приналежність, була в Едмонтоні спроба закласти чисто католицький клюб УПіП. Що так не сталося, треба завдячувати громадській зрілості Владики Кир Ніля та більшості католицького активу. Релігійна приналежність, як і політична чи навіть територіяльна, довгі сторіччя не дозволяла українцям іти разом до спільної мети, і ще й досі зрідка перешкоджає.

Хоча клюб засновано 30 березня 1960 р., офіційне його життя починається щойно 16 червня 1960 р., коли він був зареєстрований у провінційному уряді, під ч. 3388. Інкорпорацію безкоштовно перевів автор цієї статті, він же переклав статут на українську мову.[4]

Едмонтонський щоденник *The Edmonton Journal* подав про це вістку, разом зі знятою першої управи, 19 листопада 1960 р. Писала також про це українська преса. Ось імена тих, що підписали інкорпораційні папери: адв. І. Дікур, І. Ісаїв, В. Базюк, адв. П. Миськів, В. Середа, Н. Марчишин, д-р Богдан Михайлишин, Володимир Мадай, Юрій Чорнел, д-р Антон Мартинюк, В. Білинський, інж. Микола Фляк, Маріян Страшок, Йосиф Трофимюк, Михайло Маґус , Михайло Василишин, інж. Василь Кунда, адв. Йосиф Лазаренко, П. Кулій, Г. Йопик, проф. д-р Орест Старчук, д-р Микола Залеський, інж. Володимир Мацьків, Петро Лупул, Василь Косташ, д-р Роман Лишак, д-р В. С. Невчас, д-р Д. Мельник, Семен Середа, Григорій Барабаш, д-р Іван Ярема, Петро Валуско, Михайло Буртняк, Іван Семків та автор цієї статті як свідок.

Рекрутування членства не йшло легко. Як звичайно, першими вписувались ті, що й так десь уже належали, тобто найсвідоміші, загартовані громадські працівники. Багато допомогло те, що чимало із членів-засновників мали свої бюра в самім центрі міста і часто зустрічались або й приятелювали. Центром таких зустрічей було бюро І. Ісаєва, що містилося в будинку Маґі, або українська книгарня бл. п. Дмитра Фербея, де в обідню пору за-

---

4 П[етро] С[аварин], „Клюб українських професіоналістів і підприємців уже заінкорпорований", *Українські вісті*, 26 жовтня 1960 р.

вжди можна було багатьох побачити. Особисті зв'язки і знайомства дуже важливі. Хоч немає між нами таких моґіканів, як І. Ісаїв, д-р Іван Верхомин, адв. П. Миськів, адв. Д. Янда, Д. Фербей, Михайло Лучкович, інж. М. Фляк та інш., що були душею клюбу, на їхнє місце прийшло молодше покоління.

Ще трудніше було накреслити „спільну" працю. Одні вважали, що клюб повинен вести просвітянську випробовану роботу, яку до цього часу й далі виконують УНДім,. УНО та інші організації; інші домагались виходу „в світ", тобто зв'язків із співгромадянами Канади інших походжень. Ні перші, ні другі не мали слушности, бо життя — це великий компроміс, не теза чи антитеза, а синтеза. Тому, як тільки поладнано справу членства та одержано від Українського Канадського Легіону згоду користуватися їхньою домівкою, клюб улаштував доповідь проф. д-ра Яра Славутича 7 листопада 1960 р. на тему „Українська мова в Альбертському університеті". Незабаром запрошено проф. Ґрента Дейві, що говорив на тему „Суспільство та університет"— на першому бенкеті клюбу 26 листопада 1960 р.[5] Ще перед цим, управа клюбу показала своє обличчя і той напрям, яким піде клюб, коли 21 квітня 1960 р. фінансувала обід для конференції вчителів української мови, а 14 липня 1960 р. схвалила даток на пам'ятник Т. Шевченкові у Вінніпезі. У той час голова й заступник клюбу, І. Ісаїв та І. Дікур, були у шкільному комітеті КУК (Ісаїв — головою, а Дікур — секретарем), а секретар клюбу П. Саварин — секретарем збіркового комітету на пам'ятник Т. Шевченкові. Тому не було труднощів із згаданими заходами.

Після проф. Ґ. Дейві прийшла черга знову на українську тему. Запрошено великого приятеля українців проф. Джорджа Симпсона, що 24 лютого 1961 р. промовив на тему „Шевченко й визволення України".[6] Честь і слава йому за це! Треба тут згадати, що коли місяць

---

5 П[етро] С[аварин], „Проф. Дейві промовляв на бенкеті Клюбу українських професіоналістів і підприємців", *Українські вісті*, 24 листопада 1961 р.

6 П[етро] С[аварин], „Проф. Дж. Симпсон на річних зборах Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців", *Українські вісті*, 1 березня 1961 р.

перед тим, 28 січня 1961 р., загостив до Едмонтону голова Англо-Українського Товариства в Лондоні, Лорд Оберон Герберт, разом із президентом централі КУК у Вінніпезі, о. д-ром Василем Кушнірем, то вже було куди й до кого їх запросити, і вони не лише виступили перед членством клюбу з доповідями, але й подали про свою зустріч із нами у своїм нтерв'ю з кореспондентом *The Edmonton Journal*. Проф. Дж. Симпсон, до речі, говорив після перших загальних зборів клюбу, на яких перевибрано ту саму управу на один рік, із тим, що на місце П. Лупула, президента Українського Канадського Легіону, до управи ввійшов його заступник, Петро Лемішка. На цих перших загальних зборах зі 100 членів були присутні 52, а керували ними І. Ісаїв, заступник голови І. Дікура, що хворів, і П. Саварин, секретар. Зі звіту касира В. Базюка присутні довідалися, що вплинуло $1,336.25, виплачено $1,186.27, а зосталося $149.88. Виплати включали $75.00 на пам'ятник Т. Шевченкові, $75.00 на вкладку до КУК, $55.12 на покриття коштів учительської конференції і видання брошури проф. Дж. Симпсона *Why learn Ukrainian*. Закриваючи збори, І. Ісаїв „вказав на величезні можливості діяльности клюбу, зокрема на можливість стати справжнім репрезентаційним центром усіх українських професіоналістів і бізнесменів в Едмонтоні". Він закликав членів приєднати до клюбу якнайбільше нових членів, а „зокрема молодих професіоналістів і бізнесменів". І. Ісаєва вже немає, але сьогодні треба тільки дивуватись далекозорості цієї великої людини, діяча, бо діяльність клюбу справді фантастично зросла, а клюб — на сотні молодих професіоналістів і підприємців.[6]

В другій каденції, тобто за 1961 р., членство клюбу зросло зі 100 до 140. Членський внесок далі зостався в сумі $5.00, і щойно 1962 р. його подвоїли. Але праця набрала нових форм, не так нових, як ширших. Управа вирішила запрошувати на промовців політиків, членів урядів, а при тім відзначувати успіхи українців. 26 квітня 1961 р. промовляв на тему „усуспільненої медицини"

---

7 П[етро] С[аварин], „Хочемо державної медичної опіки?", *Українські вісті*, 3 травня 1961 р.

президент медичного товариства Альберти, д-р І. Ф. Дональд,[7] а 25 травня 1961 р. виступив у клюбі провінційний міністер фінансів І. Б. Гінмен із доповіддю на тему „Уряд не дає нічого даром".[8] Коли 7-8 липня 1961 р. відбулася у Вінніпезі перша крайова конвенція клюбів УПіП, то наш клюб був репрезентований п'ятьма делегатами (на власний кошт): адв. І. Дікуром, адв. П. Саварином, д-ром Д. Мельником, інж. В. Кундою та А. Лесаном, а М. Лучкович був одним із двох промовців (іншим був міністер праці у федеральному уряді Михайло Старчевський). Докладний звіт із конвенції, говорячи про потребу федерації всіх українських клюбів Канади, склав на бенкеті клюбу секретар П. Саварин — 24 жовтня 1961 р. При тому подав, що приготовляється конференція всіх клюбів Канади, на якій має бути створена федерація, і що едмонтонський клюб має приготувати статут.[9] Ота конференція відбулася щойно 1965 р. Це вказує, що життя — не така то й казка, і фортеці не виростають за одну ніч. Хто знає, чи конференція взагалі відбулася б, якби не адв. В. І. Свистун, який її зорганізував та очолив. На жаль, він трагічно відійшов, не встигнувши зреалізувати своїх великих плянів.

Альберта, серед провінцій Канади, дала досі найбільше послів українського роду, як до федерального так і до провінційних парлямантів. Це перша провінція, до якої приїхали 1891 р. українці; тут поселився і спочив навіки патріярх українських поселенців, Василь Єлиняк, його товариш Іван Пилипівський, перший український фармер в Альберті С. Королюк. Про це тепер усі знають. Альберта, точніше Ветревільщина, видала з себе справді видатних обранців народу, між ними М. Лучковича, першого посла-українця до федерального парляменту, почесного члена КУПіП, та Антона Глинку. Обидва вони вже не живуть, але їхні заслуги для української спільноти в Канаді невмируші. І тому, під кінець 1961 р., до 35-річчя вибору М. Лучковича послом і 70-річчя поселення, клюб вирішив його вшанувати. Нагода була до-

---

8 П[етро] С[аварин], „Уряд не дає нічого даром", *Українські вісті*, 1 червня 1961 р.

9 „Місцевий КУПіП має підготовити статут для всеканадської організації", *Українські вісті*, 2 листопада 1961 р.

бра, тим більше, що головою клюбу був адв. І. Дікур. тепер уже суддя, а раніше й довголітній видатний посол із Ветревільщини. Ініціятиву подав клюб, КУК дав свій патронат, і внаслідок — узяли участь усі українські організації Едмонтону. Перед самим святом-бенкетом, КУПіП звернувся до української спільноти з окремою відозвою, повідомив пресу й різні громадські чинники; таким чином, у бенкеті взяло участь біля 550 осіб. Серед визначних гостей були обидва наші Владики, Архиєпископ Андрій та Єпископ Ніль, колишні й теперішні посли до парлямептів, федерального та провінційного, представники організацій та громадські діячі. Господарем бенкету був П. Саварин, ювіляра М. Лучковича представив голова клюбу, адв. І. Дікур, а гостем-промовцем був суддя Іван Соломон із Вінніпеґу. Суддя Соломон говорив на тему наших учителів, що були першими громадськими провідниками в Канаді. (Тепер учителів навіть обмаль у клюбі!) Говорив теж один із українських піонерів Альберти, Петро Зварич, головно про своє знайомство з М. Лучковичем, і про те, як останнього вибирали на посла. Була прекрасна мистецька програма, з панною Лесею Баглай-Дяків і проф. Дометієм Березенцем (баритон).

Під кінець бенкету діти у вишиваних строях піднесли пані Лучкович китицю червоних рож, а д-р Микола Суховерський, тодішній голова едмонтонського відділу КУК, від імени централі КУК вручив М. Лучковичеві шевченківську медалю. „Я працював, працюю і буду працювати для добра української спільноти до кінця свого життя" — сказав тоді, між іншим, зворушений ювіляр. З нагоди цього відзначення наспіло багато телеграм, між ними від прем'єра Канади Джана Діфенбейкера, провідника опозиції Майка Пірсона, прем'єра Альберти Ернеста Меннінґа, міністра праці Михайла Старчевського, сенаторів Василя Вала та Івана Гнатишина, багатьох послів, різних організацій та окремих осіб. Бенкет пройшов з успіхом, але даймо слово одному з учасників. проф. д-рові Я. Славутичеві:

> Враження від бенкету величаве. Це був підсумок 70-річної праці українців Канади. Це було також накреслення програми на наступні роки. Організаторові цього незабут-

нього свята, клюбові українських професіоналістів і підприємців, треба висловити належну подяку за таку вдалу імпрезу. Місцева газета *The Edmonton Journal* умістила добрий звіт про цю подію та фото з моменту вручення Шевченківської Медалі Ювілятові.[10]

М. Лучкович, без сумніву, історична постать в українській Канаді, дочекався ще й почесного досмертного членства в клюбі, 1966 р., і чести разом із прем'єром Канади Майком Пірсоном, того ж самого року, складати вінок на пам'ятнику піонерам Альберти в Елк Айленд Парку з нагоди 75-річчя нашого поселення тут, але такого свята для нього вже не було. КУПіП добре вчинив, зорганізувавши імпрезу в його честь, бо в нас часто вшановують великих людей щойно по смерті. Свято-бенкет рівночасто поставило на карту Едмонтону наш клюб, що гідно закінчив другий рік свого існування.[10]

Після адв. І. Дікура головою мав стати І. Ісаїв. Оскільки він несподівано помер, на других загальних зборах 15 січня 1962 р. вибрано головою Василя Середу. До управи тоді ввійшли д-р Д. Мельник — заступник, Володимир Купченко - секретар, В. Базюк - скарбник, адвокати П.Миськів, Петро Шевчук, Й. Лазаренко, Ярослав Росляк і Г. Йопик - члени. До контрольної комісії були вибрані адв. Д. Янда, П. Кулій та інж. М. Бойко. До окремого комітету виставки творів Олександра Архипенка, світової слави скульптора, вибрано проф. д-ра Б. Боцюркова та адв. П. Саварина, дотеперішнього (від 26 червня 1958 р. до 15 січня 1962 р.) секретаря.[11]

---

10 "Ukrainians Honor Pioneers," *The Edmonton Journal,* December 4, 1961.
Яр Славутич, „Українське свято в Альберті", *Українське слово* (Париж), 7 січня 1962 р. Передруковано у часописах *Батьківщина* (Торонто), *Вільне слово* та інш.
„Прем'єр Діфенбейкер ґратулює М. Лучковичеві", *Українські вісті,* 18 грудня 1961 р.
М. К., „Відмічено 35-ліття вибору першого посла українця до федерального парляменту — Михайла Лучковича", *Український голос,* 20 грудня 1961 р.
О—ий, „Поклін першому", *Новий шлях,* 20 січня, 1962 р.
М. Хом'як, „З Шамокіна хіба що може добре бути?", *Свобода,* 24 січня 1962 р.

11 П[етро] С[аварин], „В. Середа — голова КУПіП", *Українські вісті,* 12 лютого 1962 р.

За каденції В. Середи слід відзначити дві події великого значення, що були *першими* в житті клюбу. Перша — це виставка творів О. Архипенка. Клюб заплянував її на спілку з едмонтонською ґалереєю мистецтва; твори треба було відповідно забезпечити. Треба було ткнути пальцем на його ім'я аж в *Енциклопедії британніка*, щоб місцевий директор ґалереї погодився до участи. Добувши згоду, влаштували виставку на славу. Відбулась вона в ювілейній авдиторії в лютому 1962 р. Відкрив виставку Лейтенант-Ґубернатор Альберти Й. П. Пейдж, у присутності понад 300 осіб, 11 лютого 1962 р. За ввесь час (тривала два тижні) її відвідало понад 7,000 осіб; підчас виставки відділ красного мистецтва давав лекції зі скульптури для студентів, а критики з Калґарі й Ванкуверу лютували, що не можуть дістати виставки до своїх міст. Твори О. Архипенка піднесли „дух" членства клюбу, мовляв, і ми маємо великих мистців! Коли пізніше клюб запропонував подібні виставки творів Якова Гніздовського чи Василя Курилика, то вже ніхто не перечив, а навпаки — радо брався до організаційних і фінансових зобов'язань. Дуже важливо, що прецеденс був високої вартости. Варто додати, що гарний опис виставки О. Архипенка уміщено в літературно-мистецькому альманасі *Північне сяйво*, I (Едмонтон, 1964).

Чи КУПіП має бути звичайним суспільним товариським клюбом, із культурно-освітньою працею, чи й певним політичним форумом? Повинен клюб анґажуватися в політичну працю, вибори й т. п., чи бути позапартійним? Такі питання дискутували вже довший час, але щойно 1962 р. управа зважилася на перший несміливий крок: дати форум чотирьом великим партіям і продискутувати в клюбі їхні виборчі плятформи у зв'язку з близькими виборами. Це відбулось 6 липня 1962 р., і членство взяло живу участь у вечірці. Крім того, ще у квітні 1962 р. управа мала зустріч з адв. В. І. Свистуном із Вінніпеґу, що приїжджав у справі федерації всіх українських клюбів Канади. Єдине більше фінансове зобов'язання КУПіП цього року було у зв'язку з виданням споминів М. Лучковича, приготовлюваними до друку в Торонті. У грудні 1962 р. вийшов наш маленький, чотиристорінковий *Бюлетень* і дав початок подібним насту-

ним бюлетеням, меншого чи більшого формату, що стали дуже важливим середником комунікації між членством. За час існування клюбу навіть назви бюлетенів мінялися; залежно від управи, іноді нічого не виходило. Бракувало і ще бракує кореспондентів чи журналістів, а без таких не одна, гідна уваги, подія залишається незасвідченою. Так було в Україні, так, на жаль, і в Канаді. Тому завжди треба вибирати референта преси до управи, що може дописувати не лише до української преси, але й до англомовної, щоб не писали про нас усяких дурниць, як це ще й досі трапляється. Згаданий перший *Бюлетень* поздоровив Амброзія Головача, першого міністра українського роду в Альберті, з назначенням на секретаря провінції, Миколу Шевчука з нагоди назначення на провінційного суддю, а Василя Скорейка — за очолення канадської делеґації на конференцію НАТО в Парижі.[12]

Після В. Середи головою був вибраний д-р Д. Мельник, а до управи П. Саварин — заступник, В. Купченко — секретар, В. Базюк — скарбник, Орест Демко, Іван Ґулаєць, адв. П. Шевчук, адв. Й. Лазаренко і Г. Йопик — члени. До контрольної комісії ввійшли П. Кулій, адв. Андрій Ґреґорі та інж. М. Бойко. З доповідями на зборах клюбу виступали такі особи: 22 лютого 1963 р. шкільний інспектор Кирило Пирч, який доповідав на тему „Зміни в шкільництві у змінливі часи", 13 березня того року — В. Косташ, який говорив на тему „Що читаєш, сину?",[13] і проф. д-р Б. Боцюрків, а гостем-промовцем на осінньому бенкеті був посадник міста Едмонтону, член КУПіП Василь Гавреляк. Тоді клюб уперше видрукував адресар свого членства: ім'я, адреса й число телефону. Пізніші адресарі клюбу подавали зайняття чи професію і два телефони. Як на початок, навіть такий скромний адресар уважався досягненням. Він вийшов як друге число *Бюлетеню*.

Автор цієї статті став головою клюбу 3 квітня 1964 р. До управи тоді були вибрані В. Базюк — заступник, В. Купченко — секретар, П. Кулій — скарбник, а О. Дем-

12 *Bulletin*, Vol. 1, No. 1, December, 1962

13 П[етро] С[аварин], „Дві доповіді в клюбі УПіП", *Українські вісті*, 16 травня 1963 р.

ко, адв. А. Ґреґорі, І. Ґулаець, адв. П. Шевчук та адв. Й. Лазаренко — члени. До контрольної комісії ввійшли мгр. Юрій Стефаник, д-р Л. Фарина і Василь Дячук.[14] Активний у клюбі від самого початку, автор вирішив протягом свого головства зреалізувати дві важливі справи, а саме — заанґажувати КУПіП до змагу за збереження української культури в Канаді і фінансувати щорічні шевченківські лекції в Альбертському університеті. І перше й друге вдалося: відтоді клюб улаштовує такі лекції реґулярно, а також стоїть в авангарді змагу за збереження української ідентичности в Канаді.

1964 р. добре надавався на те, щоб поставити перед членством справу української культури: саме того року уряд покликав до дії т. зв. комісію в справі „двомовности і двокультурности". Едмонтонський відділ КУК, реаґуючи на потреби дня, створив свою окрему комісію в тій же справі, з завданням написати „бріф" і зайняти українське становище.До комісії входили П. Саварин — голова, М. Лучкович, проф. д-р Б. Боцюрків і проф. д-р Манолій Лупул — члени. На першого промовця управа запросила проф. д-ра М. Лупула, з темою „Двомовність і двокультурність". Проф. М. Лупула сьогодні знає вся Канадська Україна. Його доповідь 22 травня 1964 р. не лише захопила членство, але й наштовхнула виразно висловитися проти „двокультурности", навіть якщо вже має бути офіційна двомовність. Ні проф. М. Лупул, ані клюб досі своєї лінії не втратили, а навпаки — домоглися значних успіхів. Лупулова доповідь була розіслана всім членам.[15] Справа шевченківських лекцій починається теж цього року. П. Саварин і проф. Б. Боцюрків, знаючи про лекції ім. Маршала Торі в Альбертському університеті, прийшли до переконання, що варто й нам, українцям, завести щось подібне, напр. лекції ім. Шевченка. Нагода зрушити справу з місця прийшла щойно восени на зборах клюбу, 6 листопада 1964 р., коли управа запро-

---

14 „Вибрали управу Клюбу професіоналістів", *Українські вісті*, 5 березня 1964 р.

15 *News Bulletin*, Vol. 1, No. 3, May 1964.
П[етро] С[аварин] „Неоднаково дивимось на питання двомовности і двокультурности", *Українські вісті, 28 травня* 1964 р.

сила проф. Б. Боцюркова цю справу з'ясувати, що він і зробив під кінець загальних зборів 3 квітня 1965 р. Після його вияснень, на внесок В. Середи, підтриманий д-ром І. Верхомином, КУПіП вирішив щорічно влаштовувати шевченківські лекції, асиґнуючи на них $500.00 кожного року.[16] Рік пізніше, 28 березня 1966 р., відбулась перша така лекція, яку зробив світової слави проф. д-р Юрій Шевельов, із Колюмбійського університету. Досі відбулись лекції на такі теми:

28 березня 1966 р. — „Традиції Тараса Шевченка в українській мові" проф. д-ра Юрія Шевельова.
27 березня 1967 р. — „Україна і ренесанс поневолених націй" проф. д-ра Джана Армстронґа.
27 березня 1968 р. — „Українська революція в ретроспекті" проф. д-ра Івана С. Решетаря.
28 березня 1969 р. — „Візантія, Україна і Східня Европа після 1453 р." проф. д-ра Ігоря Шевченка.
23 березня 1970 р. — „Сучасна Україна в історичній перспективі" проф. д-ра Івана Лисяка-Рудницького.
9 березня 1971 р. — „Авторство *Слово про похід Ігоря*" проф. д-ра Омеляна Пріцака.
23 березня 1972 р. — „Політична опозиція в Совєтському Союзі" проф. д-ра Б. Боцюркова.
14 березня1973 р. — „Едмунд Бирк і Тарас Шевченко: подібності й контрасти їхніх понять про 'націю'" проф. д-ра Євгена Пизюра.
6 березня 1974 р. — „Козаки — історія та леґенди" проф. д-ра Олександра Барана.

Варто згадати, що коли 6 листопада 1964 р. я підніс цю справу, мовляв, можемо собі на це дозволити, бо маємо понад $900.00 у касі, то мою пропозицію підтримали В. Середа та І. Козяк, але внесок був завчасний: ми не знали, як поставиться до шевченківських лекцій Альбертський університет. Я попросив відтягнути внесок, а натомість доручити проф. д-рові Б. Боцюркову усе прослідити й подати на схвалення загальним зборам. До речі, ця дискусія відбулася після доповіді міського коміше-

16 П[етро] С[аварин], „Загальні збори Клюбу професіоналістів", *Українські вісті*, 7 квітня 1965 р.

нера Ґ.С.Гамільтона, який говорив на тему „Майбутній Едмонтон". Третім доповідачем в цій каденції був член клюбу, посол зі східнього Едмонтону Василь Скорейко, який 28 листопада 1964 р. говорив на тему „Господарське становище Канади" (у зв'язку з заворушеннями в Квебеку),[17] а четвертим, на тему „Проблеми західньої Канади" був посадник Вінніпеґу, столиці Канадської України, Стефан Дзюба, згодом почесний і досмертний наш член.[18]

У цій же каденції КУПіП уперше призначив $200.00 на нагороди для студентів української мови, заводячи традицію, яка продовжується й досі, бо відтоді щорічно восени уряджуємо т. зв. „річний вечір нагород". До роздачі нагород ми запросили п-і Ксеню Турко, шк. інспектора Ізидора Горецького і проф. Б. Боцюркова. Клюб дав також $150.00 на мікрофільмування старих українських газет і видав протягом каденції два числа *Бюлетеню*.[19]

П'яті загальні збори 3 квітня 1965 р. обрали таку управу: В. Базюк — голова, В. Дячук — заступник, Василь Зенюк — секретар, адв. П. Шевчук — скарбник та І. Ґулаєць, адв. А. Ґреґорі, Г. Барабаш, інж. Володимир Гринчук і д-р Богдан Кузик — члени. До контрольної комісії ввійшли д-р Л. Фарина, д-р Микола Крайчий та адв. Іван Дікур, мол. Уступаючий голова, П. Саварин, поздоровляючи адв. І. Дікура з призначенням на суддю та адв. П. Лазаровича з призначенням до Канадської Ради Фільмів, сказав, що це підносить „наше ім'я і престиж", „досі захід давав майже виключно хліб... Але вже час, щоб він почав давати й провід". Це було на першій вечірці на пошану першого голови клюбу, тепер уже судді І. Дікура, 25 травня 1965 р. П. Саварин промовляв тоді про його заслуги для української спільноти. Суддя Дікур одержав почесне досмертне членство клюбу та грамоту у виконанні Василя та Олега Ніньовських, а промовець не лише звернув увагу на великі успіхи новопризначе-

---

17 П[етро] С[аварин], „В. Скорейко обговорює господарське становище", *Українські вісті*, 2 грудня 1964 р.

18 П[етро] С[аварин], „С. Дзюба — гість у КУПіП", *Українські вісті*, 24 лютого 1965 р.

19 П[етро] С[аварин], „Професіоналісти і підприємці признають нагороди", *Українські вісті*, 19 листопада 1964 р.

ного судді в політиці — двічі репрезентував округу Вегревіль в Оттаві і номінував прем'єра Канади Майка Пірсона на лідера ліберальної партії, але й на те, що він завжди брав участь в українському громадському житті.[20] З черги, гостюючи в Едмонтоні, промовляв до клюбу 8 жовтня 1965 р. сенатор Іван Гнатишин із Саскатуну на тему „Член канадської парляментарної репрезентації подорожує по Україні". У цій каденції вийшло чергове число *Бюлетеню*, ч. 5, відбулася вже згадана шевченківська лекція, а П. Саварин був вибраний на конвенції клюбів УПіП у Вінніпезі, 9 - 10 жовтня 1965 р., заступником голови Федерації на Західню Канаду. У конвенції взяло участь 12 із 14 клюбів, з ініціятиви В. І. Свистуна. На кінець каденції, вже підчас загальних зборів 6 лютого 1966 р., промовцем на тему „Шкільництво в комуністичних країнах" був суперінтендант католицьких шкіл Едмонтону, Гарольд МекНіл.[21]

Досі не згадано про одну традицію в клюбі, а саме — вибирати голову по черзі з православних і католиків. Хоча членів-католиків удвічі більше, ніж членів із православних українців, цей звичай утривалено. Виглядає, що колишні релігійні ворожнечі назавжди зникли з українського життя в Едмонтоні, передусім завдяки громадській зрілості наших обох Владик, Кир Андрія і Кир Ніля, а також завдяки заходам клюбу УПіП, що свідомо плекає повну толеранцію. І так до управи на 1966 рік, 9 лютого, були вибрані В. Дячук —голова, адв. П. Шевчук — заступник, інж. В. Гринчук — секретар, адв. А. Ґреґорі — скарбник та І. Ґулаєць, Г. Барабаш, В. Зенюк, д-р М. Крайчий та адв. І. Дікур, мол. — члени. До контрольної комісії ввійшли П. Саварин, Іван Богонос та мтр. Григорій Якимечко.[22] Свою працю КУПіП почав бенкетом у честь М. Лучковича, як уже згадано вище, першого федерального посла-українця в Канаді. Промовцем був колишній посол, суддя І. Дікур, який теплими

---

20 „Суддя Ів. Дікур — Почесний член УКПіП", *Українські вісті*, 2 червня 1965 р.

21 П[етро] С[аварин], „Дали нагороди учням української мови", *Українські вісті* 26 жовтня 1965 р.

22 П[етро] С[аварин], „В. Дячук — голова Клюбу професіоналістів", *Українські вісті*, 17 лютого 1966 р.

словами змалював життєвий шлях цього політика, діяча, перекладача.[23] Досі клюб надав почесне досмертне членство наступним особам:

25 травня 1965 р. — перший президент клюбу суддя І. Дікур.
7 травня 1966 р. — перший посол федерального парляменту М. Лучкович.
27 квітня 1968 р. — шкільний інспектор Ізидор Горецький
18 жовтня 1968 р. — перший міністер-українець Амброзій Головач.
9 травня 1969 р. — посадник Вінніпегу Стефан Дзюба.
22 жовтня 1971 р. — сеньйор українських послів Василь Томин.
6 жовтня 1972 р. — адвокат і громадський діяч Петро Лазарович.
27 жовтня 1973 р. — другий президент клюбу, В. Середа.

Але повернімося до каденції В. Дячука. 27 травня 1966 р. промовляв на тему „Кольорова телевізія" менаджер СБС П. Гарлі, а на бенкеті клюбу 21 жовтня 1966 р. на тему „Наукові досліди в модерному суспільстві" говорив інж. Володимир Мацьків. На загальних зборах 3 лютого 1967 р. промовляв п. Іван Старчук, із Калґарі. Як звичайно, 21 жовтня 1966 р., відбувся „річний вечір нагород" для студентів української мови, а перед тим, 30 вересня 1966 р., був „форум" для кандидатів у міських виборах. У зв'язку з цим роком слід згадати, що КУПіП дуже багато допоміг у святкуванні 75-річчя нашого поселення в Альберті, на якому почесним гостем був дост. Майк Пірсон, прем'єр Канади. Святкування очолив тодішний голова КУК, П. Саварин, але з ним співпрацювали адв. П. Лазарович, адв. Р. Дзеник, адв. П. Шевчук, інж. М. Фляк, В. Купченко, мґр. Р. Осташевський, Вадим Доброліж, М. Лучкович та інші. Пізніше газети подали, що було понад 25,000 учасників, просто неба, і що й програма була чудова.[24] Треба згадати, що того року

---

23 „М. Лучкович — Почесний член КУПіП, *Українські вісті*, 11 травня 1966 р.

24 "Ukrainian Anniversary", *The Edmonton Journal* (Editorial), July 16, 1966.
"A Tribute To Pioneers", *The Edmonton Journal*, July 18, 1966.

д-р М. Крайчий, від імени клюбу, очолив збірку фондів для виїзду „Шумки" на святкування 100-річчя Канади (1967). Він зібрав понад $7,000.00 — дійсно неабиякий труд!

Загальні збори 3 лютого 1967 р. вибрали головою адв. П. Шевчука, на заступника — д-ра М. Крайчого, на секретаря інж. В. Гринчука, а на скарбника адв. А. Ґрегорі. До управи були вибрані Г. Барабаш, адв. І. Дікур, мол., І. Ґулаєць, І. Богонос, Богдан Конвей. До контрольної комісії ввійшли: П. Саварин, Г. Якимечко і В. Косташ. Того року клюб відважився фінансувати мистецьку виставку світової слави мистця Якова Гніздовського — другу, влаштовану нашими заходами. Вона пройшла з неменшим успіхом, ніж виставка О.Архипенка, триваючи від 12 до 21 лютого. Це відбулося до 100-річчя Канади, а спонзорами її були, крім нашого клюбу, літературно-мистецький клюб в Едмонтоні та едмонтонська ґалерея мистецтва. Була видана чудова програмка, Я. Гніздовський особисто демонстрував техніку виконання дереворитів, багато їх розпродано. Згідно з традицією, відбувся великий передвиборчий політичний форум 17 травня 1967 р. (до провінційних виборів), річний вечір роздачі нагород 20 жовтня 1967 р., один вечір (31 жовтня 1967 р.), на якому промовляв міністер північних справ Артур Ленґ, і ще один, на якому Стенлі Блазосек показав членству свій фільм-травелоґ (13 грудня 1967 р.) Варто згадати, що того року з'явився у Вінніпезі *Ukrainian Canadian Review*, до видання якого матеріялами причинився багато наш клюб, головно у зв'язку зі святкуванням 75-річчя українського поселення в Канаді.[25]

Нову управу вибрано 5 лютого 1968 р.: д-р М. Крайчий — голова, інж. В. Гринчук — заступник (тоді один

„Вшановують українських піонерів", *Українські вісті*, 21 липня 1966 р.

„Канадським українцям належатиме більша роля", *Українські вісті*, 11 серпня 1966 р.

М[ихайло] Х[ом'як], „В Альберті, Канада, відзначено урочисто 75-річчя поселення українців", *Свобода*, 3 серпня 1966 р.

„У 75-ліття Української іміґрації в Канаді", *Українські вісті*, 29 грудня 1966 р.

25 *Ukrainian Canadian Review*, Spring, 1967.

із найдіяльніших працівників у клюбі), адв. І. Дікур, мол. — секретар, Г. Барабаш — скарбник; члени — Борис Фербей, Б. Конвей, І. Богонос, В. Косташ і мґр. Г. Якимечко. Контрольна комісія: д-р Віктор Байрак, д-р Л. Фарина і Стен Чічак. 3 березня 1968 р. була доповідь мґр. Юрія Стефаника на тему „Третя етнічна сила в Канаді". На весняному бенкеті клюб ушанував досмертним почесним членством шкільного інспектора Ізидора Горецького (27 квітня 1968 р.). І. Горецький — не тільки давній посол, але й дуже заслужений діяч, зокрема коли йдеться про українську мову в середніх школах Альберти. Після цього, 24 травня 1968 р., вчительки Ксеня Турко й Марія Волощук демонстрували зорово-слухову методу навчання української мови, яку вони засвоїли на спеціяльному курсі у Філядельфії. Клюб фінансував їхню поїздку, заплативши їм $300.00. Замітним у цьому році було те, що вшановано ще одного члена досмертним почесним членством: міністра культури Амброзія Головача. Зроблено це навмисно, з політичних мотивів, коли ми дізналися що є намір усунути його з кабінету. Так ми показали, що шануємо своїх членів і готові за них постояти (18 жовтня 1968 р.). До речі, тоді ж уперше вручено нагороди учням музики на річному вечорі. 27 листопада 1968 р. на тему „Цензура фільмів" говорив цензор Джек Дей, а раніше, 2 жовтня 1968 р., на тему „Проблеми з анексацією землі у містах" говорив д-р Пітер Барґен.

1969 р., після загальних зборів 29 січня, управу клюбу очолили адв. І. Дікур, мол., — голова, Г. Барабаш — заступник, Б. Фербей — секретар, д-р В. Байрак — скарбник та І. Богонос, Б. Конвей, д-р Л. Фарина, В. Косташ і мґр. Г. Якимечко — члени. До контрольної комісії ввійшли адв. Л. Дікур, Йосиф Степа та Олекса Амброх. Із цікавих подій треба згадати зустріч клюбу із виконним директором КУК, д-ром С. Я. Кальбою з Вінніпеґу, у червні 1969 р., і річний вечір роздачі нагород 14 листопада, на якому почесне членство нашого клюбу одержав посадник Вінніпеґу, широко відомий Степан Дзюба.

Дуже добре пройшов „барбекю" клюбу 13 червня того ж року, розпочинаючи цим нову „традицію". З промовців варто згадати Альберта Людвіґа, міністра праці,

українця, що промовляв 22 жовтня 1969 р. Закінчився рік небувалою на терені клюбу імпрезою: загальними зборами, на яких головним промовцем був прем'єр Альберти, Гарі Стром, який говорив на тему „Багатокультурність і гуманітарна спільнота". До нього ніхто з прем'єрів Альберти ніколи не вважав за потрібне відвідати українців, навіть коли вони святкували з прем'єром Канади, дост. Майком Пірсоном, 75-річчя українського поселення (1966). Прем'єрові Стромові наша спільнота завдячує зміну „шкільного акту" і дозвіл на навчання української мови від першої кляси. Іронія долі була в тому, що незабаром він провалився у виборах і не мав нагоди побачити запровадження українсько-англійського навчання за свого урядування. Однаково — честь і слава йому за велике зрозуміння потреб національних меншостей в Альберті. З чисто професійного боку відбулася 12 березня 1969 р. дуже цікава доповідь д-ра Джана Калаґана, світової слави хірурґа, що говорив на тему „Біологічні проблеми у звязку з перещепленням серця".

Загальні збори 1970 р. відбулися 14 січня. На них вибрали наступну управу: Г. Барабаш — голова, д-р Л. Фарина — заступник, Б. Конвей — секретар, д-р В. Байрак — скарбник. Члени — І. Богонос, Й. Степа, адв. Л. Дікур, В. Косташ, Б. Фербей. До контрольної комісії ввійшли адв. Р. Дзеник, Володимир Матишак та О. Амброх. У цьому році клюб улаштував третю, мабуть найбільш популярну, мистецьку виставку українця Василя Курилика, відомого в Канаді. Цим разом едмонтонська ґалерея мистецтва радо погодилась „до спілки", і виставка „Курилик — ретроспект" була офіційно відкрита посадником Едмонтону, д-ром Айвором Дентом, 20 вересня 1970 р. На відкритті виступила популярна танцювальна група „Шумка", а після офіційного відкриття відбулось навіть прийняття для присутніх. Виставка Курилика тривала до 26 жовтня. З цієї нагоди мистець подарував клюбові свій образ „Поворот женців", який, за традицією, мандрує від президента до президента на вічний спомин. 28 квітня 1970 р. на тему „Білий документ про податок" говорив сеньйор політиків-українців в Альберті, посол Василь Томин, що мав понад 30 років у легіслятурі; 9 вересня 1970 р. на тему „Роля етнічної

преси" доповідав о. д-р митрат Михайло Сопуляк; 23 жовтня 1970 р. на річному вечорі роздачі нагород говорив Бень Ганущак із Манітоби, „міністер оф консюмер енд корпорет ефейрс"; 15 грудня у клюбі виступав „аторні дженерал Альберти" Едґар Е. Ґергардт. Були „барбекю" (26 червня 1970 р.) та шевченківська лекція. Цей рік закінчився виданням книжечки фактів — до 10-річчя клюбу. Велика праця д-ра Л. Фарини, бо людська пам'ять коротка, а джерельні матеріяли з часом зникають безслідно, мовби їх ніколи й не було. Звичайно, в тій книжечці немало помилок, але вона вийшла в світ, і тому складаємо признання д-рові Фарині за ініціятиву.

1971 р. був надзвичайним як різноманітністю праці, так і успіхами. На чолі управи стояв д-р Л. Фарина, заступником був д-р В. Байрак, секретарем — адв. Л. Дікур, а скарбником — В. Матишак. Коли п. Матишак виїхав з Едмонтону, його функції перебрав В. Косташ. До управи входили О. Амброх, адв. Р. Дзеник, д-р Іван Бачинський, Й. Степа і В. Косташ, а до контрольної комісії — Орест Мулька, Нестор Кіт та мґр. Р. Осташевський. Збори відбулись 27 січня 1971 р. До речі, того самого вечора на тему „Роля міського уряду в справі багатокультурности" промовляв посадник Едмонтону, д-р Айвор Дент. Зразу ж після нього на тему „Українці-канадці на культурному роздоріжжі" говорив д-р М. Лупул. 30 вересня виступав Володимир Стельмащук, порушуючи тему „Чому інвестувати в уділах?", а 5 листопада клюб гостив у себе ректора УВУ, д-ра Володимира Янева, якого представив д-р Яр Славутич. З політиків, цього разу консерватів, гостювали в клюбі Горст Шмід (22 жовтня 1971 р.), міністер культури, і прем'єр Альберти, Пітер Логід. Прем'єр виступав 16 грудня 1971 р., коли клюб улаштував бенкет на спілку з німецьким і скандинавським клюбами — уперше в Едмонтоні! Присутність прем'єра свідчила про престиж клюбу. Але не в цьому був успіх. Успіх клюбу був у таких „бріфах": а) до уряду Альберти, б) до спільної комісії сенату й палати послів у справі нової канадської конституції, в) до комісії д-ра Вортса в справі освіти. Внаслідок цього уряд змінив шкільний акт, проголосив на окремій конференції нову культурну політику для Альберти й допоміг фінансово клюбові

у запровадженні навчання історії України в Альбертському університеті. Викладачем став проф. д-р Іван Лисяк-Рудницький. Бріфи приготовляли П. Саварин (голова), адв. Л. Дікур, адв. Р. Дзеник, Г. Барабаш, В. Косташ, проф. д-р М. Лупул. Детально про те подано в статті цього ж автора „Українська мова в провінційних школах Альберти".[26] Ще варто згадати, що почесне членство клюбу отримав В. Томин (посол і видатний громадський діяч, справжній український патріот) на річному вечорі роздачі нагород 22 жовтня 1971 р. Крім того, клюб уперше звернувся до управи міста з проханням назвати одну з дільниць Едмонтону іменем якогось українця. Так постала дільниця Олеськів у місті. На конгресі КУК у Вінніпезі наш клюб репрезентували д-р М. Лупул, адв. П. Шевчук та адв. І. Дікур, мол. Д-р М. Лупул був тоді вибраний заступником президента федерації клюбів на Західню Канаду. Вийшло того року два числа *Бюлетеню*.

Діловим і цікавим роком був увесь 1972-й. На загальних зборах, що відбулись 26 січня, членство обрало таку управу: д-р В. Байрак — голова, адв. Л. Дікур — заступник, д-р І. Бачинський — секретар, В. Косташ — скарбник. До членів управи ввійшли Н. Кіт, Й. Степа, О. Мулька, мгр. О. Оташевський та адв. Р. Дзеник. До контрольної комісії були обрані адв. Я. Росляк, О. Іваништин і В. Стельмащук. Зі звіту голови на загальних зборах присутні дізналися, що клюб працював з успіхом: вийшло чотири числа *Кларіону (Бюлетеню)*, клюб узяв діяльну участь у конвенції в Торонті й т. п. Вечір „Зустріньте ваших українських послів", що відбувся 3 травня

---

26 П[етро] С[аварин], „Підготовляють новий бріф в справі багатокультурности", *Українські вісті*, 11 березня 1971 р.
П[етро] С[аварин], „За нову конституцію Канади", *Українські вісті*, 8 квітня 1971 р.
П[етро] С[аварин], „Уряд Альберти визнає багатокультурність", *Українські вісті*", 29 квітня 1971 р.
Peter Savaryn, "Why Canada must strive for multiculturalism", *The Edmonton Journal* 25 May 1971.
Петро Саварин, „Українська мова в провінційних школах Альберти", *Західньоканадський збірник*, частина I (Едмонтон, НТШ, 1973).

1972 р., треба наголосити, бо це був своєрідний „дебют". Ніколи доти Альберта не мала такого великого числа признавалося до української громади. Згадавши про конвенцію клюбів у Торонті, треба відзначити не лише той факт, що з Едмонтону було там 17 осіб, але й те, що д-р М. Лупул був одним із головних промовців. Між делегатами (подорож і готель на власний кошт) були такі відомі члени клюбу: д-р В. Байрак, В. Косташ, адвокати Я. Росляк, П. Шевчук, Л. Дікур, П. Лазарович, Й. Лазаренко, П. Саварин та інші. На річному вечорі роздачі нагород 13 жовтня гостем-промовцем був „аторні дженерал Саскачевану", Роман Романів. Є вже кого з-поміж українців запросити! На зборах 17 листопада говорив Ед Полянський про „каблеву телевізію", а на другому спільному бенкеті клюбів — нашого, німецького, польського, голляндського і скандинавського — промовцем був федеральний міністер Дональд Джеймісон. Це було 7 грудня і пройшло з великим успіхом. Протягом року три члени клюбу були назначені до університетського „борду" чи „сенату", а саме адвокати П. Саварин і Кость Косован до „борд оф ґавернорс", а В. Косташ і П. Саварин — до сенату. Досі українців на цих становищах, дарма що безплатних, не було. Треба відзначити ще одне: участь клюбу в загальних громадських підприємствах, а саме у спорудженні бюсту великого українського композитора Миколи Лисенка для ювілейної авдиторії. На бюст від клюбу пішло $1,625.00 (на всіх $2,500.00). Почесним членом клюбу 6 жовтня 1972 р. став відомий визначний громадський діяч — адв. П. Лазарович.

Писати про рік 1973 дуже легко, бо під рукою є аж шість чисел *Кларіону*. Загальні збори на цей рік вибрали управу не тільки на те, щоб керувати клюбом, але й зорганізувати крайову конвенцію клюбів. У проводі став адв. Л. Дікур (третій адвокат і третій Дікур, обраний головою — мабуть унікальне явище в Канаді), його заступником — мґр. Р. Осташевський, секретарем — д-р І. Бачинський, скарбником — В. Косташ. До управи були обрані О. Мулька, д-р М. Лупул, адв. Я. Росляк, Н. Кіт, В. Стельмащук, мґр. Г. Порохівник, адв. Р. Дзеник, д-р В. Байрак (включно з контрольною комісією). Управа працювала з відданістю, провела крайову конвенцію, не

давала занепадати внутрішнім справам клюбу. Про саму конвенцію треба б написати багато, але вистачить згадати, що промовцями на ній були лідер опозиції Роберт Стенфілд і д-р Стен Гайдаш, відповідальний за справи багатокультурности в Канаді. Була велика участь із усієї Канади, добра організація, ділові наради. Одним із головних промовців був адв. П. Саварин. Тут ушановано на окремому бенкеті всіх політиків — українців з Альберти, разом 25 послів, теперішніх і давніших, федеральних і провінційних. Це був справді рідкісний вечір: усі посли отримали мементо з цієї нагоди — книгу *Вільні землі* МекҐреґора, про українців в Альберті (назва українська, текст англійський). Їх представили гостям посол В. Дячук і П. Саварин. Конвенцію зорганізував окремий комітет: адв. Л. Дікур — голова, П. Саварин, д-р М. Лупул, адв. П. Шевчук, д-р Л. Фарина, д-р В. Байрак, Едвард Кей, інж. Петро Олюк, В. Косташ, О. Мулька, Н. Кіт, В. Дячук та адв. Р. Дзеник. Було 275 зареєстрованих делегатів. До речі, конвенція вибрала управу федерації — головно із Едмонтону, на два наступні роки, а очолив її д-р М. Лупул.[27]

Однією з найбільших проблем українців у Канаді є зберігання рідної мови. Цій проблемі клюб присвятив максимум уваги. Клюб допомагав садочкам і двомовному навчанню.[28] З цими справами треба було йти до обох міністрів освіти, і ми так робили. Після загальних зборів (24 січня 1974 р.) покликали на промовця міністра нижчої освіти, адв. Лю Гайндмена; тема — „Навчання рідних мов". Як звичайно, після доповіді були питання й відповіді, а також гаряча дискусія. Зразу ж після виступу міністра Гайндмена говорив до нас суперінтендант публічних шкіл Альберти, наш член Майк Стрембіцький. Тема: „Навчання української мови та історії в публічних школах".

Щоб справу розуміти, треба чути про неї від експе-

---

27 „Всеканадська конвенція", *Українські вісті*, 14 червня 1973 р.

28 Петро Саварин, „Українські садочки — перший крок до відродження двомовних шкіл в Альберті", *Українські вісті*, 17 січня 1974 р.
Петро Саварин, „Українсько-англійські школи в Альберті", *Українські вісті*, 18 і 25 квітня 1974 р.

ртів. Наші сходини, як правило, завжди були ділові, зокрема цікавою була вищезгадана конвенція, що відбулася від 19 до 21 травня 1973 р. в Шато Ляком. Великим досягненням, як на наші скромні умови, було вже згадане названня однієї з дільниць Едмонтону іменем д-ра Олеськова.[29]

Ми часто зустрічаємося з великими перепонами, коли мова йде про місцеву пресу. Ніде правди діти: англійська преса не дуже то хоче писати про якісь там етнічні групи, а зокрема про їхні досягнення. Отже, ми запросили на промовця редактора *The Edmonton Journal* п. Ендрю Снедона. Яка дискусія відбулась після його доповіді! Наше членство випростовує хребти і сміливо забирає голос, називаючи речі своїми іменами. Минули часи, коли наші люди боялися признатися, якого вони роду. 27 жовтня 1973 р. на річному вечорі роздачі нагород, промовцем був знову д-р А. Дент, посадник Едмонтону, а почесне членство клюбу отримав В. Середа, колишній член католицької шкільної ради, президент Компанії „Спадщина", фармацевт і знаний підприємець. До речі, д-р Дент говорив на тему „Етнічні групи в містах". Того року почалися садочки з українською мовою. Двомовне навчання від першої кляси почалося 1974 р. Воно вже схвалене урядом. Зв'язки нашого клюбу поширились до такої великої міри тоді, коли наші міністри й посли-українці підтримали нас у домаганнях, а зокрема провінційний міністер праці, д-р Альберт Гоголь. Узагалі, годиться заявити, що українська едмонтонська спільнота домоглась великих успіхів завдяки співпраці КУПіП, КУК та обох наших владик, як також усіх українських поселенців. У єдності таки справді сила! Очевидно, треба було й наполетливої праці, але що й коли дається без праці? Управа на висоті завдань, досвідчений комітет багатокультурности клюбу і мудрий провід зі сторони федерації під головуванням д-ра М. Лупула.[30]

Треба занотувати ще одний відрадний факт — традицію: деякі особи вільно кочують від КУПіП до КУК

---

29 Петро Саварин, „Як названо дільницю в Едмонтоні іменем д-ра Олеськова", *Українські вісті*, 1 лютого 1973 р.

30 Петро Саварин, „Багатокультурна політика Альберти", *Українські вісті*, 10 серпня 1972 р.

і навпаки; так голови КУК були в нас головами клюбу; і навпаки, згадати б хоча П. Саварина, д-ра Л. Фарину чи Р. Осташевського — останній був вибраний головою клюбу 23 січня 1974 р. Це добра традиція, бо тоді є повне зрозуміння і все йде гладко. До управи, крім мґр. Р. Осташевського, ввійшли д-р Бачинський — заступник, О. Мулька — секретар, адв. Я. Росляк — скарбник, О. Іванишин, адв. Василь Підручний, Н. Кіт, В. Косташ і В. Стельмащук — члени. До контрольної комісії були обрані адв. Лейтон Дікур, д-р Денис Крептул та інж. Любомир Пастушенко. І знову, на добрий початок, промовцем на зборах 5 березня 1974 р. був міністер вищої освіти Альберти, Джім Фостер. Тема: „Вища освіта". З ним федерація тепер провадить розмови на тему „Інституту української мови й літератури" в Західній Канаді".[31]

Спроба змінити статут клюбу і допустити до членства жіноцтво — поки що не вдалася. Федерація на своїй конвенції у травні 1973 р. передала цю справу до вирішення поодиноким клюбам. В Едмонтоні пробували — не пішло, передчасно! Добра була доповідь лідера ліберальної партії Альберти, Ніка Тейлора, що говорив на тему „Імміграція" (8 травня 1974 р.). Проте визначною подією була імпреза „Українська симфонія" — 26 березня 1974 р. Сама українська музика у виконанні симфонічної оркестри — це щось таке, чого досі на заході Канади не було. Симфонічна оркестра Едмонтону, під батутою П'єра Гету, виконала твори Юрія Фіяли, Сергія Яременка, Лева Ревуцького, Бориса Лятошинського, Антона Рудницького, а гостем-піяністом був Роман Рудницький із США. Клюб заґарантував, а зорганізував концерт наш голова, мґр. Р. Осташевський. Прихильні відгуки своїх і чужих були заплатою за всі трудноші, зв'язані з концертом. І знову ж таки клюб мав фінансовий успіх, як це було з бюстом Лисенка, що стоїть тепер у вестибулі ювілейної авдиторії в Едмонтоні. Клюб став за українство

---

31 Організацію цього інституту під назвою „Інститут українських студій при Альбертському університеті" завершено протягом 1975 р. Він почне офіційно діяти 1 липня 1976 р. Першим головою став проф. д-р Манолій Лупул.

у принципі, оплативши велике газетне оголошення в обороні Валентина Мороза, українського історика, що гине з голоду в советсько-московській в'язниці лише за те, що прагне зберегти український нарід від русифікації. $500.00 покрили це оголошення, в більшості завдяки інж. П. Олюкові, членові клюбу, та управі федефації. Треба ще додати, що член клюбу, адв. Лаврентій Дікур, 10 лютого 1974 р. очолив альбертську раду спадщини — Cultural Heritage Council.[32]

Таку працю проведено едмонтонським КУПіП за останні 15 років. Є всі підстави сподіватися, що в майбутньому ця праця матиме ще більші успіхи.

---

32 К. М. Теличко, „Адвокат Лаврентій Дікур очолив Альбертську 'Геритидж кавнсил'", *Український голос*, 13 березня 1974 р.